

Werkwijze van de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID)

De inspecteurs van de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) komen in actie na meldingen over dieren in nood bij meldpunt 144. Het gaat dan vooral om gevallen van verwaarlozing van huis- en hobbydieren. Daarnaast voert de LID routinecontroles uit bij onder andere dierenwinkels, -pensions en -fokkers/-handelaren. De LID is een zelfstandige stichting die werkt in opdracht van het ministerie van LNV.

Bij het bestrijden van dierenleed werkt de LID nauw samen met de politie, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV).

Inzet bij het optreden van onze inspecteurs is het verbeteren van het welzijn van dieren. Als een goed gesprek niet helpt, kunnen ze een eigenaar op basis van bestuursrecht dwingen om bijvoorbeeld de huisvesting te verbeteren of naar een dierenarts te gaan. Als ook dat niet helpt, of een situatie zo ernstig of uitzichtloos is dat het dierenwelzijn door de eigenaar niet verbeterd kan worden, kan als laatste redmiddel worden besloten om een dier bij de eigenaar weg te halen. Het bepalen van de inzet van bestuursrecht en/of het in bewaring nemen van dieren gebeurt altijd in nauw overleg met RVO.

Rolverdeling

Wilt u een melding doen over dierenverwaarlozing of –mishandeling? Dan kunt u terecht bij het Meldpunt 144 dat is gestationeerd bij de politie in Driebergen. De medewerkers nemen de melding aan als er een dierenambulance ter plaatse moet komen en/of wanneer er een vermoeden is van een strafbaar feit.

Vermoedelijke overtredingen van de wet- en regelgeving op het gebied van beschermde diersoorten en meldingen over landbouwhuisdieren worden doorgegeven aan de NVWA.

Meldingen over mishandeling van dieren en noodhulp worden direct doorgegeven aan de politie.

De LID ontvangt alle meldingen over verwaarlozing van gezelschaps- en hobbydieren en verwaarlozing van beschermde dieren. Dat zijn er meer dan 10.000 op jaarbasis.

De NVWA, politie en LID kunnen aan elkaar vragen om een bepaalde zaak (tijdelijk) over te nemen als er bij de eerst aangewezen dienst geen gelegenheid bestaat om binnen afzienbare termijn ter plaatse te gaan.

Inspecteurs

Meldingen die via 144 bij de LID binnen komen, worden eerst beoordeeld om te besluiten welke vervolgstap het verstandigst is om te nemen. Betreft het een relatief lichte verstoring van het dierenwelzijn? Dan kan de inspectiedienst ervoor kiezen om in eerste instantie een vrijwilliger een kijkje ter plaatse te laten nemen. Stelt deze vrijwilliger vast dat de situatie in goed overleg met de eigenaar van het dier/de dieren op te lossen is dan hoeft er geen inspecteur ter plaatse te komen. De vrijwilliger legt de afspraken vast en komt binnen een afgesproken termijn terug voor een hercontrole. Als de eigenaar de afspraken nagekomen is, dan sluit de LID de zaak. Als de afspraken niet of niet voldoende nagekomen zijn, dan schakelt de LID een districtsinspecteur in. Deze is niet alleen toezichthouder, maar ook buitengewoon opsporingsambtenaar (boa). Dat betekent dat een

districtsinspecteur kan besluiten of een formele waarschuwing met hercontrole afdoende is óf dat alsnog een bestuurs- of strafrechtelijk traject gestart moet worden.

Betreft het een melding die zwaarder van aard is, dan kan de inspectiedienst besluiten direct een districtsinspecteur naar de locatie te sturen.

Bestuursrecht

Als een districtsinspecteur denkt dat herstel van het dierenwelzijn ter plaatse mogelijk is, dan kiest deze voor een bestuursrechtelijk traject. Bestuursrecht is er namelijk in eerste instantie op gericht om een overtreding (in dit geval schending van het dierenwelzijn) zo spoedig mogelijk te herstellen. Een districtsinspecteur neemt contact op met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en overlegt over de specifieke casus en de mogelijkheid tot herstel. RVO geeft vervolgens de opdracht en de LID voert deze uit.

De RVO kan kiezen uit verschillende maatregelen. De bestuurlijke waarschuwing is van deze maatregelen de lichtste. De eigenaar van het dier/de dieren moet binnen een bepaalde termijn zelf de ongewenste situatie opgelost hebben. Uiteraard volgt na die termijn een hercontrole. Is de situatie naar behoren opgelost, dan wordt de zaak afgesloten. Als blijkt dat de situatie niet of onvoldoende verbeterd is, dan legt RVO een zwaardere maatregel op, bijvoorbeeld een last onder dwangsom. Heeft de eigenaar van het dier/de dieren bij de eerstvolgende controle zijn zaakjes weer niet op orde dan krijgt hij een geldboete van de RVO.

De derde optie die RVO heeft, is de last onder bestuursdwang. Daarmee kan direct opgetreden worden als een overtreding niet binnen een bepaalde termijn beëindigd is of bij herhaling van een overtreding. Is niet of niet volledig voldaan aan de last onder bestuursdwang dan kan RVO op kosten van de eigenaar herstel laten uitvoeren. Denk aan het reinigen van een ernstig vervuilde woning als de eigenaar heeft nagelaten deze woning binnen de gestelde termijn te (laten) reinigen. De LID zal dan in opdracht van RVO een schoonmaakbedrijf inschakelen. Maar denk ook aan het aanschaffen van een deugdelijk verblijf of een verplicht bezoek aan een dierenarts.

Ook is het mogelijk dat er een last ter voorkoming van herhaling opgelegd wordt. Is er bij de hercontrole nog altijd sprake van exact dezelfde overtreding dan zal direct een last ter voorkoming van herhaling worden opgelegd. Dat betekent dat een eigenaar weliswaar nog een kans krijgt, maar als er bij de vierde controle geconstateerd wordt dat de overtreding weer niet opgeheven is, dan kan er direct doorgepakt worden; een dier kan bijvoorbeeld meteen meegenomen worden, ook als er op zich nog een mogelijkheid zou zijn om op locatie te herstellen.

Is een situatie ter plaatse zo ernstig dat onmiddellijk ingrijpen nodig is, dan kan RVO kiezen voor spoedbestuursdwang. Bijvoorbeeld een dier dat nog dezelfde dag naar de dierenarts moet. Als de eigenaar niet zelf onmiddellijk een afspraak maakt dan gaat het dier in opdracht van RVO meteen met de districtsinspecteur naar een dierenarts op kosten van de eigenaar. Is herstel op de locatie van de eigenaar niet mogelijk, dan kan het dier vervolgens ook in bewaring genomen worden. Dit is de zwaarste maatregel die RVO op kan leggen.

Als de LID deze opdracht krijgt, dan worden de dieren ondergebracht bij een 'opslaghouder', een door de rijksoverheid aangewezen geheime opvanglocatie. Op kosten van de eigenaar van het dier/de dieren verzorgt de opslaghouder de dieren en worden ze indien nodig medisch behandeld. De eigenaar kan zijn dier(en) nog terugkrijgen, maar alleen als alle gemaakte kosten voldaan zijn én de thuissituatie voor het dier volledig in orde is. De kosten van deze maatregel lopen meestal zeer hoog op.

Tot slot kan de RVO nog een bestuurlijke boete opleggen. De overtreder moet dan een geldsom betalen zonder dat daarvoor vooraf een last wordt opgelegd.

Lees [hier](#) het volledige overzicht van sancties die de RVO kan opleggen.

Strafrecht

Als herstel niet mogelijk blijkt dan kan een districtsinspecteur ervoor kiezen om het strafrechtelijke pad in te slaan. Strafrecht is niet gericht op herstel, maar op het straffen van de persoon die een overtreding begaan heeft. De districtsinspecteur schrijft een proces-verbaal en stuurt dat naar het Openbaar Ministerie (OM). Het is vervolgens aan de Officier van Justitie (OvJ) om te bepalen of en welke straf er opgelegd wordt. De OvJ kan een strafbeschikking voorstellen, zoals een geldboete, maar als een verdachte die niet accepteert dan volgt de gang naar de rechter. Die kan ook meteen ingezet worden zonder voorgaand schikkingsvoorstel. De OvJ stelt een tenlastelegging op en formuleert de eis. De rechter zal na het horen van partijen een vonnis wijzen.

Als tijdens een controle blijkt dat de situatie ter plaatse dermate schrijnend is en de dieren daar zo zwaar onder te lijden hebben dat een langer verblijf niet verantwoord is, dan volgt overleg met de OvJ over het in beslag nemen van dieren. Gaat de OvJ akkoord dan gaan de dieren in zijn opdracht naar een opslaghouder. Vervolgens kan de OvJ als strafbeschikking een 'verbeurdverklaring' opleggen. Dat betekent dat de eigenaar afstand moet doen van de dieren en de dieren herplaatst mogen worden.

Een rechter kan uiteindelijk besluiten dat een eigenaar naast een celstraf, taakstraf of boete ook een houdverbod opgelegd krijgt. Dit kan inhouden dat iemand gedurende een aantal jaren helemaal geen dieren meer mag houden, alleen een bepaalde soort niet of slechts een zeer beperkt aantal. Zolang een houdverbod als bijzondere voorwaarde bij een voorwaardelijke straf is opgelegd, vervalt het houdverbod wanneer de eigenaar opnieuw de fout in gaat en de voorwaardelijke straf wordt omgezet in een onvoorwaardelijke straf.

NB: Vooralsnog is het niet mogelijk om een zelfstandig houdverbod (maximaal 10 jaar) op te leggen, er ligt daartoe wel een wetsvoorstel dat in behandeling is bij de Tweede Kamer. Wordt dit voorstel wet dan geldt het volgende: als dit zelfstandige houdverbod overtreden wordt, vervalt het verbod niet. Maar dan kan het dier wel direct in beslag genomen worden, ook zonder dat er sprake is van mishandeling of verwaarlozing.